

Міністерство освіти і науки України

Сумський державний університет

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА
На тему «ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ
ФІЗИЧНИХ ОСІБ»

Виконав студент 4 курсу, групи ОП-71а

Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Марченко Кристина Юріївна

Керівник: к.е.н., старший викладач

Мірошніченко О.В.

Суми – 2021 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему
«Облік і контроль оподаткування доходів фізичних осіб»
студентки Марченко Кристини Юріївни

Актуальність теми дослідження визначається тим, що податок на доходи фізичних осіб є одним з основних податків, що забезпечує дохідну частину бюджету країни, а також здійснює важливу функцію регулювання соціально-економічних процесів у країні.

Метою роботи є узагальнення теоретичних та практичних знань з обліку та контролю прибуткового оподаткування громадян, дослідження механізму справляння податку з доходів фізичних осіб, а також розроблення пропозицій, щодо їх вдосконалення.

Об'єктом для вивчення є процес організації обліку та контролю податку на доходи фізичних осіб.

Предметом дослідження виступає комплекс теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку та контролю оподаткування доходів фізичних осіб.

Теоретичною й методологічною основою дослідження стали нормативні документи, наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів щодо обліку та контролю податку з доходів фізичних осіб, а також періодичні видання за відповідною темою.

Для виконання роботи були використані таблично-графічні методи, збір інформації, й моделювання. Застосований метод теоретико-емпіричного дослідження, який містить аналіз і синтез, аргументацію, порівняння й узагальнення.

За результатом проведеного наукового дослідження сформульовано наступні висновки:

– податок з доходів фізичних осіб має важливе соціально економічне та фіскальне значення;

– розроблені пропозиції щодо удосконалення системи оподаткування податком на доходи фізичних осіб з урахуванням передового закордонного досвіду.

– розроблені робочі документи для проведення внутрішнього контролю сплати ПДФО.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці основних напрямків і конкретних теоретичних та практичних рекомендацій щодо обліку та контролю податку з доходів фізичних осіб.

Ключові слова: облік, контроль, механізм оподаткування, податок на доходи фізичних осіб, удосконалення.

Зміст кваліфікаційної випускної роботи викладено на 26 сторінках, зокрема список джерел із 41 найменувань розміщений на 5 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 2 формули, а також 15 додатків, розміщених на 21 сторінці.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2021 рік.

Рік захисту роботи – 2021 рік.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
к.е.н., доцент
_____ Ю.С. Серпенінова
“ ___ ” _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
на здобуття ступеню “бакалавр”
з спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
студенту 4 курсу, групи ОП-71а
Марченко Кристині Юріївні
(прізвище, ім'я, по-батькові)

---

1. Тема роботи Облік і контроль оподаткування доходів фізичних осіб
затверджена наказом по університету від «12» квітня 2021 року № 0175-VI
2. Термін подання студентом закінченої роботи «17» червня 2021 року
3. Мета кваліфікаційної роботи: узагальнення теоретичних та практичних знань з обліку та контролю прибуткового оподаткування громадян, дослідження механізму справляння податку з доходів фізичних осіб, а також розроблення пропозицій, щодо їх вдосконалення
4. Об'єкт дослідження: процес організації обліку та контролю податку на доходи фізичних осіб
5. Предмет дослідження: комплекс теоретичних, методичних і практичних аспектів організації обліку та контролю розрахунків із бюджетом з податку на доходи фізичних осіб
6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах теоретичних розробок науковців, наукових статей, відповідних нормативно-правових актів, статистичної звітності Державної служби статистики, Казначейства
7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети

Розділ 1 «Теоретичні основи обліку та контролю оподаткування доходів» – до 30 квітня 2021р.

У розділі 1 дослідити економічний зміст податку з доходів фізичних осіб, визначити його значення у системі прямого оподаткування; розглянути систему оподаткування фізичних осіб в Україні та досвід справляння податку з доходів фізичних осіб у зарубіжних країнах; дослідити теоретичні основи контролю прибуткового оподаткування доходів фізичних осіб

Розділ 2 «Організація обліку та контролю податку з доходів фізичних осіб та складання звітності» – до 21 травня 2021р.

У розділі розглянути облік розрахунків за податком на доходи фізичних осіб; дослідити порядок складання податкового розрахунку з податку на доходи фізичних осіб; дослідити організацію внутрішнього контролю за операціями розрахунків з податку на доходи фізичних осіб

Розділ 3 «Оптимізація прибуткового оподаткування фізичних осіб» – до 31 травня 2021р.

У розділі 3 дослідити проблеми справляння податку на доходи фізичних осіб та пропозиції, розробити шляхи вдосконалення контролю нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб щодо їх вирішення

8. Консультації з роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Мірошніченко О.В.		
2	Мірошніченко О.В.		
3	Мірошніченко О.В.		

9. Дата видачі завдання: «24» березня 2021 року

Керівник кваліфікаційної роботи _____
(підпис)

О.В. Мірошніченко
(ініціали, прізвище)

Завдання до виконання одержав _____
(підпис)

К.Ю. Марченко
(ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	9
1.1 Економічна сутність податку з доходів фізичних осіб та його місце в системі прямого оподаткування	9
1.2 Оподаткування доходів фізичних осіб: вітчизняний та зарубіжний досвід	12
1.3 Теоретичні основи контролю прибуткового оподаткування фізичних осіб	14
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ	18
2.1 Облік податку на доходи фізичних осіб	18
2.2 Порядок складання податкового розрахунку з податку на доходи фізичних осіб	20
2.3 Організація внутрішнього контролю податку на доходи фізичних осіб	23
РОЗДІЛ 3. ОПТИМІЗАЦІЯ ПРИБУТКОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	26
3.1 Проблеми справляння податку на доходи фізичних осіб та пропозиції, щодо їх вирішення	26
3.2 Шляхи вдосконалення контролю нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб	28
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
ДОДАТКИ	39

ВСТУП

Податки виступають невід'ємною частиною будь-якої країни. Через справляння податків забезпечується надходження коштів до національного бюджету для виконання державою її функцій.

Одним із головних податків, що регулює розподіл фінансових ресурсів між державою та населенням є податок з доходів фізичних осіб.

Економічне становище нашої країни в останній час суттєво погіршилось. Податкова система має ряд недоліків, проголошені принципи її функціонування ігноруються в умовах високого рівня тінізації, ухилення від сплати податків і значного розшарування доходів населення.

За таких обставин особливо важливим постає питання вдосконалення обліку й контролю оподаткування доходів фізичних осіб.

Дослідженням даного питання займалися багато як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Серед авторів наукових праць слід виділити таких як: І. І. Легкоступ, К.В. Кацуб, І.В. Шевчук, Є.І. Масленніков, А.О. Гусєв, О.О. Непочатенко, Л.В. Юрчишина, Т.О. Меліхова, І.В. Феофанова, Г.В. Магда, Швець Ю.О.

Тобто питання вдосконалення обліку і контролю податку на доходи фізичних осіб є досить важливим, і незважаючи на масовість його вивчення різними вченими залишається актуальним.

Метою роботи є узагальнення теоретичних та практичних знань з обліку та контролю прибуткового оподаткування громадян, дослідження механізму справляння податку з доходів фізичних осіб, а також розроблення пропозицій, щодо їх вдосконалення.

Відповідно до мети була поставлена сукупність наступних завдань:

- з'ясувати економічний зміст податку з доходів фізичних осіб, визначити його значення у системі прямого оподаткування;
- дослідити систему оподаткування фізичних осіб в Україні та досвід справляння податку з доходів фізичних осіб у зарубіжних країнах;

- дослідити теоретичні основи контролю прибуткового оподаткування фізичних осіб;
- вивчити організацію обліку та контролю й особливості складання звітності з податку на доходи фізичних осіб;
- визначити проблемні питання прибуткового оподаткування фізичних осіб та надати пропозиції щодо їх вирішення.

Об'єктом для вивчення є процес організації обліку та контролю податку на доходи фізичних осіб.

Предметом дослідження виступає комплекс теоретичних, методичних і практичних аспектів організації обліку та контролю оподаткування доходів фізичних осіб.

Теоретичну й методологічну основу роботи складають сукупність методів, прийомів і принципів наукового дослідження.

В процесі роботи використовувались таблично-графічні методи, збір інформації та моделювання. Застосований метод теоретико-емпіричного дослідження, який містить аналіз і синтез, аргументацію, порівняння й узагальнення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці основних напрямків і конкретних теоретичних та практичних рекомендацій щодо обліку та контролю справляння податку з доходів фізичних осіб.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

1.1 Економічна сутність податку з доходів фізичних осіб та його місце в системі прямого оподаткування

Податки є важливим елементом регулювання соціально-економічних відносин в країні, оскільки за рахунок податків відбувається наповнення державного бюджету коштами, необхідними для її функціонування.

Питання щодо сутності податків досліджувалося багатьма вченими, тож існує велика кількість різних визначень даного поняття (Додаток Б, табл. Б.1) [1-7].

Відповідно до Податкового кодексу України, податком вважається обов'язковий, безумовний платіж до відповідного (державного або місцевого) бюджету, який стягується з платників податків [8].

Податкова система України складається з податків, які можна класифікувати за різними факторами.

Наша кваліфікація основана на розподілі податків за основним фактором, тобто за залежністю від рівня державних структур, якими встановлені податки: загальнодержавні, які устанавлюються Верховною Радою України та стягуються на всій території держави, та місцеві, механізм справляння яких визначають органани місцевого самоврядування (додаток Б, рис. Б.1) [9].

Одним із центральних прямих загальнодержавних податків в Україні є податок на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО), який стягується з доходів, отриманих фізичними особами, як на території держави, так і за її межами.

Цей податок виступає не тільки джерелом наповнення бюджету держави, а й регулює соціально-економічні процеси всередині держави, здійснюючи вплив на розміри та структуру доходів населення, активність платників на інвестиційному ринку, процеси накопичення капіталу,

визначаючи обсяги попиту і сукупного споживання та інші фактори розвитку суспільства.

Оподаткування доходів громадян є основним елементом фінансового механізму держави. Перерозподіл доходів фізичних осіб забезпечує наповнення дохідної частини бюджету держави, а також має вплив на рівень добробуту населення.

Оскільки ПДФО має відсоткову ставку, рівень оподаткування має пряму залежність від обсягів доходу платника [10].

Система оподаткування доходів фізичних осіб повинна будуватися на таких принципах:

- принцип ефективності, який визначається регулюючою та стимулюючою функціями;
- принцип соціальної справедливості, який передбачає урівноваження всіх соціальних груп населення щодо оподаткування та прогресивну систему оподаткування;
- принципи обов'язковості та рівномірності, які забезпечують виконання фіскальної функції;
- принцип рівності, який передбачає однакові обов'язки і відповідальність перед бюджетом для всіх платників податку;
- принцип корисності, згідно з яким стягнені з населення через податкову систему кошти повинні повернутися до них у формі соціальних благ;
- принцип економічної обґрунтованості, який передбачає, що розміри податку повинні відповідати рівню економічного розвитку держави та її фінансовому стану;
- принцип недопущення подвійного оподаткування одного і того ж об'єкта оподаткування .

Суспільне призначення податків проявляється в їх функціях, і, як ми бачимо з вищесказаного, у ПДФО їх декілька, це – фіскальна, розподільча, регулююча та контрольна функції (додаток Б, рис. Б.2) [11].

Податку на доходи фізичних осіб, як економічній категорії властиві відповідні характеристики, котрі наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.1 – Характеристика податку на доходи фізичних осіб

Економічна категорія	Характеристика
Фінансово-економічна	платник сплачує частину від свого отриманого доходу на користь держави
Політична	створюються норми та принципи, які визначають ставки податку, об'єкт оподаткування, пільги, що повинні врегулювати суспільні відносини
Соціальна	<ul style="list-style-type: none"> – зачіпає інтереси економічно активного населення країни; – згладжує ступінь нерівності в доходах; – впливає на рівень заощаджень населення, обсяг, динаміку і структуру внутрішнього попиту, якість життя, демографічні та інші показники соціальної сфери

Джерело: сформовано автором на основі [11].

Місце та роль податку в системі оподаткування встановлюється відповідно до його переваг. Перевагами ПДФО є:

- залежність суми податку від обсягу доходу платника;
- справедливість та рівномірність розподілу податкового навантаження;
- можливість відповідати принципу соціальної справедливості;
- оподаткування доходів різних джерел походження;
- вплив на структуру кінцевих доходів населення.

Отже, головним джерелом наповнення державного бюджету виступають податкові платежі. Переважну більшість з цих надходжень складає податок з доходів фізичних осіб. Він забезпечує повноцінний соціально-економічний розвиток держави. Крім того, виконує особливу соціальну роль у регулюванні обсягу отриманих доходів населення.

1.2 Оподаткування доходів фізичних осіб: вітчизняний та зарубіжний досвід

Економічний розвиток будь-якої країни залежить від ефективності використовуваної системи оподаткування.

Добре налагоджена система оподаткування позначається на підтриманні громадського правопорядку, забезпеченні сприятливих умов розвитку духовно-культурного життя населення, оборони країни та розв'язання різноманітних соціальних проблем.

Механізм оподаткування доходів фізичних осіб в Україні базується на складових елементах системи оподаткування та регулюється розділом IV Податкового кодексу України (додаток В, рисунок В.1) [8].

Нарахування та стягнення податку засновані на пропорційності обкладання, тобто ставка податку на доходи фізичних осіб не залежить від збільшення або зменшення заробленого доходу, а відповідно працездатності людини.

Базова ставка для ПДФО становить 18% від загального оподаткованого доходу, суму якого платник має право зменшити, застосувавши податкову соціальну пільгу, якщо даний дохід одержаний у формі оплати праці та від одного працедавця і не перевищує граничну межу для використання пільг.

Податковий кодекс України передбачає використання декількох видів податкових соціальних пільг (додаток В, рисунок В.2) [12].

Також, окрім основної ставки є додаткові, які застосовуються до пасивних доходів (доходів від капіталу). Вони можуть бути 0%, 5% та 9% від бази оподаткування, розмір застосовуваної ставки залежить від виду пасивного доходу (додаток В, рисунок В. 3) [8].

Розглянемо етапи обчислення ПДФО:

1. розрахунок бази для оподаткування;
2. вибір відповідної ставки в залежності від походження доходу;

3. зробити розрахунок податку належного до сплати, помноживши визначену базу оподаткування на відповідну ставку податку.

Податок сплачується до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом. Строки перерахування податку до бюджету держави податковими агентами залежать від форми виплати доходу.

Слід зауважити, що застосування в Україні пропорційних ставок податку на доходи фізичних осіб обумовлює соціальну несправедливість, яка проявляється в сплаті податків різними соціальними групами населення в рівних частках від доходів, незалежно від їх сум [13, с. 47].

На сьогодні в Україні простежується така тенденція: значна частина працюючого населення не має змоги задовольнити власні потреби та забезпечувати себе відповідними благами на рівні, що вищий за мінімально встановлені державні стандарти [14].

Одним із чинників посилення різниці між рівнями грошових доходів населення в останні роки є низька ефективність реалізації регулюючої функції податків за значної нерівномірності розподілу доходів від зайнятості.

Головними чинниками домінування фіскального характеру системи оподаткування фізичних осіб є пропорційна шкала, що не враховує низької частки дискреційного доходу переважної більшості населення, низька соціальна ефективність податкових знижок та податкових соціальних пільг.

Зважаючи на існуючі недоліки у вітчизняній системі оподаткування фізичних осіб, звернемося до світового досвіду справляння ПДФО (додаток Г, таблиця Г. 1) [15-17].

Дослідивши системи оподаткування фізичних осіб у країнах ЄС, виділимо наступні особливості:

1) ставка податку у більшості країн ЄС має переважно прогресивний характер, тобто її розмір залежить від розміру отриманого доходу, що забезпечує соціальну справедливість між людьми з різним рівнем доходів;

2) існування ставки 0% на певну частину доходу, яка фактично створює неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

3) досить високий податковий тягар для осіб із високим рівнем доходу (додаток Г, таблиця Г. 2) [18].

На сьогоднішній день влада нашої країни намагається перейняти досвід сусідніх країн з розвиненою економікою. Але впровадження в Україні високих податкових ставок, а також прогресивної шкали оподаткування з ПДФО за зразком країн ЄС може виявитись не ефективним і навпаки спровокувати ріст тіньової економіки, перш за все через низький рівень податкової культури в країні [19, с. 33].

Отже, проведені дослідження доводять, що практика оподаткування фізичних осіб у зарубіжних країнах не може бути абсолютною основою для вирішення існуючих проблем у вітчизняній системі оподаткування. Але не варто повністю ігнорувати досягнення сусідів. Необхідно врахувати досвід інших країн та застосувати його, враховуючи економічну ситуацію нашої держави.

Основним напрямом подальшого удосконалення вітчизняної законодавчої бази у цій сфері має стати зменшення податкового навантаження на соціально незахищені верстви населення та зростання відповідальності платників податку за ухилення від оподаткування [20].

1.3 Теоретичні основи контролю прибуткового оподаткування фізичних осіб

Головним призначенням оподаткування доходів є наповнення бюджету. Отримані кошти мають величезне значення для повноцінного соціально-економічного розвитку держави.

Зараз наша країна переживає загострення негативного впливу кризових явищ на фінансову стабільність держави.

Через суттєве погіршення економічної ситуації скоротилися темпи зростання доходів та різко впав номінальний рівень доходів українців, а разом з тим спостерігається значне зниження надходжень до бюджету від оподаткування фізичних осіб.

Ще одним наслідком кризи та причиною скорочення бюджетних надходжень від оподаткування став високий рівень податкових ухилень.

Ухиленням прийнято вважати зменшення розміру податкового зобов'язання із порушенням норм чинного законодавства.

Таким чином до виникнення податкових ухилень призводять порушення податкового законодавства, через навмисні та ненавмисними дії платників.

Здебільшого йдеться про існуючі недоліки самої системи оподаткування, такі як непрозорість податкових норм, часті та непередбачувані зміни у податковому законодавстві, що ускладнюють правильне розуміння податкових норм, можуть викликати непорозуміння при заповненні податкових звітностей та похибки при проведенні відповідних розрахунків, а отже, стати причиною виникнення ненавмисних податкових ухилень.

Для запобігання небажаних помилок важливо слідкувати за правильністю ведення обліку та звітуванням, шляхом здійснення податкового контролю.

Підтвердження правильності нараховання суми податку на доходи фізичних осіб, що підлягає сплаті до бюджету, своєчасність і повноту його сплати згідно з вимогами чинного законодавства є головною метою проведення податкового контролю [21].

Для якісного проведення перевірки органи контролю мають виконати наступні завдання:

- 1) дослідити форми і системи оплати праці, якими користується підприємство та виявити як вони впливають на порядок розрахунків з бюджетом за податком на доходи фізичних осіб;

- 2) ознайомитись безпосередньо з організацією обліку розрахунків з бюджетом за податком;
- 3) підтвердити безпомилковість складених реєстрів первинного, аналітичного та синтетичного обліку;
- 4) перевірити достовірність нарахування оподаткованого доходу за кожним окремим працівником;
- 5) переконатись у правомірності та законності застосування пільг з податку на доходи фізичних осіб;
- 6) провести перевірку правильності визначення суми, яка підлягає сплаті як податок з доходів ;
- 7) встановити повноту і своєчасність сплати податку на доходи фізичних осіб до бюджету;
- 8) удостоверитись у дотриманні порядку самостійного виявлення та виправлення помилок в обліку та звітності з податку на доходи фізичних осіб.

Податковий контроль є можливість провести у два способи, а саме, камеральною перевіркою та ревізією на підприємстві підрозділами, що здійснюють функції контролю.

Для виконання поставлених завдань, необхідно виконати цілий ряд різних процедур.

Послідовну зміну контрольних-ревізійних процедур, яка здійснюється згідно з планом (програмою) на певному об'єкті контролю і направлена на досягнення намічених цілей називають контрольним-ревізійним процесом (додаток Д, рисунок Д. 1).

Контроль функціонує за каналом прямого зв'язку, мета якого полягає у запобіганні можливих помилок і порушень. Таким чином реалізується попереджувальна функція внутрішньогосподарського контролю. За допомогою даної функції всі рівні управління попереджені про можливі порушення чинного законодавства в майбутньому і ознайомлені з шляхами усунення неправомірних факторів, що сприяє їх ліквідації.

Між суб'єктом і об'єктом внутрішньогосподарського контролю також існує й зворотній зв'язок, що забезпечує одержання інформації. За цим каналом здійснюється виявлення помилок і недоліків.

Таким чином проявляється інформаційна функція внутрішньогосподарського контролю. Вона забезпечує надання інформації щодо стану об'єкта для прийняття необхідних управлінських рішень і проведення коригуючих дій [21-29].

Отже, внутрішній контроль розрахунків з бюджетом у сучасних умовах має пріоритетне значення.

Він включає контроль за повнотою, достовірністю та своєчасністю розрахунків. Складовою частиною цього контролю повинно бути запобігання порушенню правил ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності, недопущення ухилень від повних та своєчасних розрахунків із бюджетом.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА СКЛАДАННЯ ЗВІТНОСТІ

2.1 Облік податку на доходи фізичних осіб

Основна частина з надходжень до державного бюджету від оподаткування доходів фізичних осіб забезпечується шляхом податкових утримань з виплат, пов'язаних з трудовими відносинами.

Відповідно до податкового законодавства базу нарахування податку на доходи фізичних осіб можна поділити на доходи у вигляді заробітної плати та додаткові блага. Механізми визначення податку будуть різнитися в залежності від бази.

Фонд оплати праці можна розподілити на декілька видів (додаток Е, рисунок Е.1) [8].

Щоб визначити з якого розміру доходу у вигляді заробітної плати утримувати податок необхідно скористатись формулою (2.1):

$$BO = \text{Сума доходу} - \text{ССВ} - \text{ПСП (за її наявності)} \quad (2.1)$$

де БО – база оподаткування;

ССВ – сума страхових внесків;

ПСП – податкова соціальна пільга [8].

Оподатковуваний дохід який отримано за цивільно-правовими договорами у зв'язку з виконанням робіт чи наданням послуг, визначається як нарахована сума такої винагороди.

Крім вищезазначених виплат працівник має можливість отримувати матеріальну допомогу. Її зміст полягає у заохочення або наданні компенсаційних коштів працівникові.

Згідно з Інструкцією зі статистики заробітної плати матеріальна допомога, котра видана одноразово не відноситься до фонду оплати праці та відповідно не підлягає оподаткуванню [30].

Податковий кодекс також передбачує поняття оподаткованої та неоподаткованої матеріальної допомоги [8].

Додаток Ж рисунок Ж.1 має схему видів матеріальної допомоги відповідно до чинного законодавства. Ознаки матеріальної допомоги, котра підлягає оподаткуванню наведено у додатку Ж, рисунок Ж.2.

Деякі з видів неоподаткованої матеріальної допомоги мають обмеження щодо граничного розміру наданої суми, перевищення якої вважається доходом працівника і підлягає оподаткуванню за основною ставкою.

Якщо працівник безоплатно отримує від працедавця житло, харчування, путівки на лікування або відпочинок чи інші не пов'язані з трудовими відносинами послуги, то їх вартість вважається додатковим благом для працівника і має бути оподаткованим.

Незалежно від форми отримання доходу, з його вартості необхідно утримувати ПДФО.

Коли отриманий дохід має негрошову форму податком обкладається вартість такого доходу, розрахована за звичайними цінами, помножена на коефіцієнт, який обчислюється за формулою (2.2):

$$K = 100 : (100 - Cп) \quad (2.2)$$

де К – коефіцієнт;

СП – ставка податку для такого виду доходу [8].

Зазначимо, для того щоб узагальнити дані щодо розрахунку організації з бюджетом за податком на доходи фізичних осіб рахунками обліку призначений субрахунок 641 «Розрахунки за податками».

Кредит даного субрахунку показує утримання ПДФО з суми нарахованого оподаткованого доходу (Дт 661 — Кт 641), а за дебетом відображається сплата (перерахування) до бюджету (Дт 641 — Кт 311) [31;32].

Шляхи відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій наведено у додатку К таблиця К.1.

Отже, тільки після перевірки правильності визначення виду отриманих доходів, достовірності визначення бази оподаткування залежно від походження доходу та правомірності обкладення податком даних сум, перевіривши відповідність застосовуваної ставки, можна остаточного провести утримання податку з доходів фізичних осіб.

2.2 Порядок складання податкового розрахунку з податку на доходи фізичних осіб

Форма № 4 ДФ, або податковий розрахунок — це документ, у якому вказують суми нарахованого (виплаченого) доходу платникам податків — фізичним особам та величину утриманого з їх доходу податку.

Подають його, тільки якщо у звітному періоді відбувалось нарахування доходів платникам податку окремо за кожний квартал з розбивкою по місяцях звітного кварталу.

Він має два розділи: перший містить інформацію щодо нарахованого доходу і суми утриманого з них податку, другий - оподаткування процентів, виграшів у лотерею та військовий збір.

Для початку необхідно заповнити обов'язкові реквізити (додаток Л, рисунок Л.1).

У першому рядку необхідно відмітити клітинку з відповідним типом документа. Довідкова звітна форма непередбачена даним додатком.

Наступний - містить рік та порядковий номер звітного кварталу. У цьому ж рядку слід вказати номер місяця у кварталі. Щодо номера

розрахунку, то він повинен відповідати номеру вказаному у заголовній частині (нумерація залежатиме від кількості поданих розрахунків протягом звітнього року). Також у другому рядку варто вказати номер такого додатку від одного до трьох.

Рядок третій містить інформацію про найменування податкового агента, нижче вказують його податковий номер або серію (номер) паспорта.

Рядок 032 заповнюється у разі окремого подання рахунку за відокремлений підрозділ.

У графах чотири та п'ять вказують кількість працівників, що працювали за трудовим та за цивільно-правовим договорами відповідно.

Розглянемо приклад складання податкового розрахунку на даних умовного підприємства.

За травень 2021 року підприємство нарахувало та виплатило такі доходи:

1. Малонич С. К. 5 520 грн оклад - герой Соціалістичної праці, перебував у відрядженні 3 дні, сума добових 2300 грн, списана сума боргу прощеного кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності в сумі 1000 грн.

2. Цибуля О. Г. 5500 грн оклад, за поточний місяць були проведені такі нарахування: заробітна плата, одноразова матеріальна допомога 3500 грн (п.п. 165.1.19). При цьому працював 2 вихідних дні (надання іншого дня відпочинку).

3. Лунина П. Р. 8 400 грн оклад, отримала грошовий подарунок в сумі 1000 грн, постраждала від катастрофи на ЧАЕС.

4. Ковтенко О.В. 3 185 грн оклад. Був воїном Афганістану.

5. Дукова Т.К. 5 200 грн оклад - мати 3-х дітей, отримала поворотний спецодяг на суму 500 грн, аліменти 600 грн, отримала нецільову благодійну допомогу в розмірі 2500 грн.

6. Робітниці Бортниковій Н. В. нарахована заробітна плата за звітний місяць 5500 грн, отримала подарунок (мікрохвильову пічку) в сумі 2500 грн.

7. Цибуля О. В. 5700 грн оклад, за поточний місяць були проведені такі нарахування: заробітна плата, нецільова допомога 2500 грн.

8. Хоменко І. П. 5 500 грн оклад. Герой Соціалістичної праці, перебував у відрядженні 2 дні, сума добових 1200 грн, отримав спецодяг на суму 600 грн та подарунок (не грошовий) 2000 грн.

9. Мурчик В.Д. оклад 5700 грн, отримана одноразова цільова матеріальна допомога 4000 грн, отримала компенсацію за проїзд на місце роботи в іншій місцевості в сумі 500 грн.

10. Зайчик І.П. оклад 6250 грн, має дитину інваліда, отримав путівку на відпочинок дитини в сумі 4000 грн.

Зробивши розрахунок сум оподаткованого доходу (додаток М, таблиця М.1), можемо заповнити перший розділ форми 4 ДФ [8; 33; 34]. У ньому ми вказуємо персоніфіковані дані про нараховані суми доходу та розмір утриманого з них податку на додану вартість. А згідно з оновленим законодавством у цьому розділі за кожним видом доходу зазначаються також сума військового збору.

Покроково розглянемо заповнення першого розділу розрахунку за травень 2021 року (додаток Н, рисунок Н.1).

У першій графі вказуємо порядковий номер кожного рядка. Реєстраційний номер чи серію (номер) паспорта особи, якій нараховано дохід наводимо у другій графі. У третій – необхідно записувати суму доходу, котра була нарахована травні. Дохід слід вказувати окремо за кожною ознакою доходу, які наведені у довіднику ознак і одразу проставляти код у шосту графу.

Наступними заповнюємо графи 4 та 4а, у яких вказується сума нарахованого та сплаченого податку з доходів фізичних осіб та аналогічно графи 5 та 5а, щодо сум військового збору.

При наявності податкових соціальних пільг, необхідно поставити відповідний код пільги до дев'ятої графи.

Остання графа розділу «Ознака (0, 1)» має заповнюватись при складанні звітнього нового та уточнюючого податкових розрахунків, при цьому ставиться ознака «0», тоді коли рядок необхідно ввести або ознака «1» - якщо рядок підлягає виключенню.

Другий розділ заповнюють лише податкові агенти, що є банківськими чи іншими фінансовими установами а також оператори лотерей. У цьому розділі передбачений рядок для сум військового збору. Однак, у зв'язку зі змінами у законодавстві суми військового збору є персоналізовані та зазначаються у першому розділі форми 4 ДФ. У другому розділі показники слід вказати, якщо є необхідність у виправленні помилок, які виникли до змін, тобто до 2021 року.

На завершальному етапі підсумовуємо кількість заповнених рядків першого розділу, кількість фізичних осіб на яких подано інформацію та сторінки додатку. Поставити дату подання та навести інформацію про відповідальних осіб (додаток П, рисунок П.1) [8; 35-37].

Отже, для звітування сум нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб призначений Додаток 4 ДФ, який складається податковими агентами у вищезазначеній послідовності.

2.3 Організація внутрішнього контролю податку на доходи фізичних осіб

Контроль за сплатою податку з доходів фізичних осіб варто почати досліджувати з його етапів (додаток Р, рисунок Р.1) [38].

Перед початком контролю необхідно визначитись із колом завдань, необхідних для результативного проведення перевірки.

Завдання контролю в основному направлені на перевірку правильності визначення бази оподаткування, відповідності ставок, законності

використання пільг, дослідження даних бухгалтерського та податкового обліку.

Після встановлення завдань, контролеру необхідно розробити робочі документи. Їх кількість, зміст та форма не встановлені законодавством і обираються особою, що проводить контроль.

Таким чином, розробка робочих документів залежатиме від характеру поставлених завдань та особливостей обраних методичних прийомів контролю.

Але існують деякі вимоги щодо робочих документів. Вони повинні:

- детально інформувати про хід проведеної перевірки, дані якої можливо буде використати при прийнятті управлінських рішень;
- враховувати показники попередніх звітних періодів;
- робочий документ повинен бути складений під час проведення перевірки;
- мати інформацію про виконані контрольні процедури й відповідність бухгалтерського обліку принципам, стандартам та чинному законодавству;
- забезпечити повною інформацією, використавши як можна менше показників.

Проведення перевірки потребує вивчення контролером різних джерел інформації, які можливо умовно поділити на декілька видів (додаток С, рисунок С.1).

На практичному досвіді вже визначено перелік найчастіших порушень під час проведення операцій розрахунків з податку на доходи фізичних осіб, тому власну перевірку можна розпочати з виключення ймовірності виникнення типових помилок (додаток Т, таблиця Т.1) [39].

Для проведення перевірки контролери можуть користуватися різними методичними прийомами.

Так з метою перевірки правильності здійснень виправлень у документах, перевіряючий використовує прийом формальної перевірки

реєстрації господарських операцій розрахунків з податку на доходи фізичних осіб та пов'язаних з даним податком операцій, а також даний прийом дає можливість встановити наявність і достовірність заповнення реквізитів.

Методичний прийом арифметичної перевірки господарських операцій з оподаткування дає змогу перевірити правильність проведених розрахунків нарахувань та утримань.

Нормативно-правова база щодо питань утримання і нарахування податку з доходів фізичних осіб постійно оновлюється. Таким чином, під час контролю правильності оподаткування виникає потреба у здійсненні нормативно-правової перевірки, завдяки якій можна з'ясувати підставу нарахування заробітної плати, обґрунтувати використання розцінок та ставок оплати праці та перевірити правомірність здійснення утримань.

Ще одним прийомом проведення контролю є взаємна перевірка змісту документів, яка відбувається при зіставленні показників, які містяться у різних документах, проте мають дані з взаємопов'язаних операцій.

Використання взаємної перевірки забезпечує контроль відображення в обліку нарахувань та утримань із заробітної плати, а також дає можливість зіставити документи та операції.

Так, під час перевірки правильності виплати заробітної плати згідно з розрахунково-платіжними відомостями вказані в них суми зіставляються із сумами, наведеними в нарядах, рахунках та трудових угодах, а дані розрахунково-платіжної відомості можна зіставити з інформацією представленою у Податковому розрахунку.

Завершальним етапом є узагальнення отриманих результатів контролю. Він полягає у використанні отриманих у ході перевірки даних для складання висновків та наданні пропозицій щодо усунення виявлених недоліків, які узагальнюються у звіті про результати внутрішнього контролю або внутрішній довідці.

На законодавчому рівні відсутня регламентація форм документів для проведення внутрішньогосподарського контролю. Це ускладнює здійснення

перевірки та оформлення її результатів, що може негативно вплинути на ефективність провадження управлінської діяльності установи, її економічну стабільність та позитивну динаміку.

РОЗДІЛ 3. ОПТИМІЗАЦІЯ ПРИБУТКОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

3.1 Проблеми справляння податку на доходи фізичних осіб та пропозиції, щодо їх вирішення

Фіскальна функція податку на доходи фізичних осіб має велике значення для країни, так як забезпечує наповнення дохідної частини відповідних бюджетів.

Не менш важливою виступає й соціально-регулююча функція, яка має прояв у системі встановлення ставок та системі пільг.

Але ефективному виконанню даних функцій перешкоджає механізм стягнення, який не є досконалим: він має ряд упущень та порушень стосовно обов'язкових принципів системи оподаткування.

Це пояснює обмеження впливу на стан національної економіки та на обсяги масового споживання.

Ще одним негативним наслідком є відсутність підтримки соціальної рівноваги.

На сьогоднішній день податкове навантаження більшою мірою лягає на осіб з невеликими доходами, зазвичай отриманого у формі заробітної плати. Таким чином відбувається порушення принципу соціальної справедливості.

На нашу думку, це зумовлено використанням пропорційної системи, так як використання єдиної основної ставки не має можливості гарантувати рівномірність оподаткування усіх платників.

Як результат, особи на яких покладено обов'язок сплати податку починають використовувати різноманітні схеми ухилення від оподаткування,

через що національний бюджет не отримує достатньо коштів для забезпечення своїх функціональних обов'язків перед населенням [40; 41].

Нами було розроблено ряд пропозицій, щодо удосконалення системи оподаткування.

Так як основним джерелом оподаткування податком на доходи фізичних осіб є фонд оплати праці, то є необхідність у збільшенні даних доходів та створенню робочих місць.

Доцільним було б збільшити число доходів, до котрих буде можливість використовувати податкову соціальну пільгу та запровадити неоподаткований мінімум громадян.

Також, щодо пільг, то порекомендували б переглянути осіб, що мають право використання 200% знижки, на нашу думку, представлений список є не достатньо актуальним.

Удосконалення системи надання пільг та збільшення розміру оплати праці повинно сприяти зменшенню ухилень, пов'язаних із виплатою заробітної плати. Таким чином, після утримання податків, фізична особа матиме засоби для забезпечення свої потреб, а компенсації сплачуваної суми податку за рахунок соціальної пільги сприятимуть зменшенню податкового тягаря.

Вважаємо за необхідне зробити податкове законодавство доступнішим до розуміння для будь-якого платника податку. Так як такі дії повинні забезпечити достовірність трактування податкових норм, зменшити кількість ненавмисних помилок при складанні податкових звітностей та при проведенні необхідних розрахунків, а отже, сприяти зменшенню ненавмисних податкових ухилень.

Вжити заходів для удосконалення податкового контролю, для зменшення зловживань серед платників.

Також мінімізувати тіньову економіку можливо через зростання податкової культури та податкової дисципліни платників податків. Це можливо за умов підвищення рівня суспільного добробуту населення, який

проявляється у наданні різноманітних послуг та у вигляді соціальних забезпечень.

Підсумуємо, незаконна мінімізація сплати податку на доходи фізичних осіб в основному обумовлена існуючими недоліками системи стягнення податку, які дозволяють ухилятися від оподаткування та дуже високим податковим тиском, що спонукає до нього.

Можливо розроблені пропозиції допоможуть розв'язати деякі проблеми системи оподаткування.

3.2 Шляхи вдосконалення контролю нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб

Відсутність у чинному законодавстві регламентованих форм робочих документів для проведення внутрішньої перевірки стану суб'єкта господарювання ускладнює роботу контролера.

Ми розробили власні форми робочих документів з метою вдосконалення контролю нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб.

Перед початком перевірки, контролеру необхідно ознайомитись зі станом нарахування та сплати податку на підприємстві. Для цього пропонуємо використовувати тест контролю запропонований у таблиці 3.1.

Проведений тест допоможе розробити програму перевірки, яка буде включати всі аспекти досліджуваного підприємства, враховуючи специфіку його діяльності.

Таблиця 3.1 – Тест стану контролю нарахування та сплати ПДФО

№	Питання	Так	Ні	Примітки
1	Дотримання вимог Законів України «Про оплату праці», «Про відпустки», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Податкового кодексу України»?			
2	Існування виокремленої посади для здійснення обліку заробітної плати та обліку утримань і нарахувань з неї			

3	Наявність осіб, що мають право на податкову соціальну пільгу			
4	Наявність заяв на застосування податкових пільг			
5	Правильність розрахунку суми ПДФО			
6	Відповідність використаної ставки			
7	Своєчасність сплати податку на доходи фізичних осіб			
8	Правильність звітування			

Джерело: сформовано автором.

На підставі розробленої програми, перевіряючий встановлює завдання.

Забезпеченню максимально ефективного вирішення поставлених завдань з контролю сприятиме розроблений план, який містить джерела інформації, перелік робіт на всіх етапах перевірки та термін їх виконання (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – План контролю розрахунків із бюджетом за ПДФО

Етап	Перелік робіт	Джерело	Термін, дні
Підготовка до контролю	встановити достовірність первинних документів, які підтверджують існування зобов'язань зі сплати податку перед бюджетом, перевірити повноту та своєчасність реєстрації даних у зведених документах й облікових регістрах, проконтролювати правильність здійснення обліку зобов'язань відповідно до обраної облікової політики та НП(С)БО, перевірити законність і доцільність проведених розрахунків, правильність відображення даних у звітності.		1
Проведення контролю	Здійснити перевірку: <ul style="list-style-type: none"> – податкових соціальних пільг; – сум нарахованого податку; – своєчасності сплати податку до бюджету; – заповнення податкової звітності 		4
Узагальнення результатів	Узагальнити результати у звіті. Надати пропозиції, щодо усунення недоліків		2

Джерело: сформовано автором.

Робочий документ повинен складатися контролером під час проведення перевірки та містити всі результати проведеного контролю.

Для перевірки оподаткування ПДФО може виникнути потреба у робочих документах, за допомогою яких можна буде встановити наявність заяв на застосування податкових пільг, тим самим підтвердити законність наданих знижок на підприємстві, а також, документ з перевірки своєчасності сплати податку до бюджету.

Ми рекомендуємо для проведення контролю використання податкової соціальної пільги робочий документ за розробленою нами формою, який міститиме особисті дані, відносно працівника і наявності заяви на застосування пільги (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 - Робочий документ з перевірки заяв на застосування ПСП

ПІБ	Підстава застосування ПСП	Розмір пільги, %	Розмір пільги, грн	Наявність заяви на застосування ПСП

Джерело: сформовано автором.

Для перевірки своєчасності сплати розроблена форма документу містить інформацію, яка надає можливість встановити не тільки дату сплати, а також, перевірити правильність розрахунку суми податку (таблиця 3.4).

Таблиця 3.4 - Робочий документ перевірки своєчасності сплати ПДФО

№ платіжного доручення	Відповідальна особа	Дані обліку		Дані перевірки		Відхилення		Гранична дата сплати
		Сума ПДФО, грн	Дата	Сума ПДФО, грн	Дата	Сума ПДФО, грн	Дата	

Джерело: сформовано автором.

Запропоновані нами документи допоможуть контролеру якісно провести перевірку правильності операцій з оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

Результатом ефективного внутрішнього контролю, будуть актуальні пропозиції та рекомендації, які сприятимуть вдосконаленню системи оподаткування та попередять можливі порушення.

ВИСНОВКИ

Найбільш вагомим та дієвим джерелом надходження коштів до бюджету країни є податок з доходів фізичних осіб. Зокрема, він реалізовує важливу для суспільства функцію, так як має великий вплив на обсяг отриманих доходів населення.

Але через недосконалість системи оподаткування, стягнення податку на доходи фізичних осіб не може у повній мірі забезпечити виконання своїх основних функцій.

Головними проблемами механізму справляння прибуткового податку громадян залишається невиконання ним свого соціально-регулюючого завдання, так як питання соціальної справедливості оподаткування та рівномірності податкового навантаження в залежності від обсягів отриманого доходу є невирішеним.

Нашими пропозиціями для подолання даної проблеми були: удосконалення системи пільг та запровадження неоподаткованого мінімуму доходів.

Також проблемним для нашого суспільства є питання тінізації та ухилення від сплати податків.

Для зменшення незаконної мінімізації сплати податку, вважаємо доцільним вжити заходів з підвищення рівня заробітної плати та забезпечити високий рівень соціального добробуту.

Не завжди такі явища обумовлені навмисними діями платників податків, іноді причиною стає часті зміни та складність розуміння податкових норм.

Тому ми рекомендуємо зробити податкове законодавство доступнішим до розуміння для будь-якого платника податку, а для попередження порушень доцільно проводити внутрішню перевірку податкового обліку.

Внутрішній контроль проводять для підтвердження правильності нарахування та сплати податку, а також при виявленні невідповідності

податкового обліку вимогам законодавства, контролер допоможе вчасно вжити необхідних заходів.

Дослідивши питання організації контролю, було виявлено, що чинне законодавство не регламентує форми робочих документів, але контролер зобов'язаний зафіксувати інформацію на місці здійснення перевірки. Таким чином перевіряючий повинен самостійно розробити та скласти робочі документи, що будуть відповідати вимогам проведення контролю.

Для того, щоб працівник внутрішнього контролю не витрачав свій час та мав змогу ефективно здійснити поставлені до нього завдання, нами було розроблено деякі форми документів для реєстрування даних контролю.

А саме був розроблений тест стану контролю нарахування та сплати ПДФО та план перевірки.

Зокрема, ми вважаємо актуальним для проведення контролю податку з доходів фізичних осіб звернути увагу на правомірність застосування податкових соціальних пільг, перевірити наявність заяв на користування знижками, а також доцільною була б перевірка своєчасності сплати податку до бюджету.

На основі цього ми розробили відповідні робочі документи.

Здійснення внутрішньогосподарської перевірки з використанням запропонованих робочих документів, на нашу думку, позитивно вплине на якість здійснюваного контролю та допоможе попередити можливі порушення правил ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності, буде запобігати виникненню ухилень та сприяти повному та своєчасному здійсненню розрахунків із бюджетом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податкові системи зарубіжних держав: навч. посіб. / В.Л. Андрущенко, З.С. Варналій., І.А. Прокопенко., Т.В. Тучак. Київ.: КондорВидавництво, 2012. 222 с.
2. Податкова система: підручник / Ю. Б. Іванов та ін. Київ. : Атіка, 2006. 920 с.
3. Игони́на Л.Л. Муниципальные финансы: учеб. пособ. Москва.: Экономисту, 2003. 330 с.
4. Теорія фінансів : навч. посіб. / П. М. Леоненко та ін.; за заг. ред. О. Д. Васи́лика. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 480 с.
5. Податкова політика України : навч. посіб / П.В. Мельник, З.С. Варналій, Л.Л. Тарангул та ін.; за ред. П.В. Мельника. Київ: Знання України, 2011. 505 с.
6. Податкова система: підручник / С. М. Онисько, І. М. Тофан, О. В. Грицина. Львів : Новий світ 2000, 2004. 310 с.
7. Финансовое право: учебник / Н. И. Химичева, Е. В. Покачалова. Под ред. Н. И. Химичевой. Москва : Норма, 2005. 464 с.
8. Податковий кодекс України № 2755-VI від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17###Text>.
9. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <https://tax.gov.ua>.
10. Чижова Т.В., Сисоєнко І.А. Сутність і значення податку на доходи фізичних осіб у формуванні фінансових ресурсів регіону. Науковий вісник Херсонського державного університету. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_08/43.pdf.
11. Варналій З. С. Романюк М. В. Податкова система. Київ: Знання України, 2019.
12. Податкова соціальна пільга 2021. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100022822-podatkova-sotsialna-pilga-2021>.

13. Дутова Н. В. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: проблеми та вдосконалення на базі досвіду зарубіжних країн / Н. В. Дутова, Є. С. Лесік // *Економіка і організація управління*. - 2019. - Вип. 1. - С. 43-52. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2019_1_7.
14. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
15. Толочко В. М., Музика Т. Ф. Огляд механізму стягування податків в Україні та деяких країнах світу. URL: <http://modern-pharmacy.com.ua/oglyad-mehanizmustyaguvannya-podatktiv-vukrayini-ta-deyakh-krayinah-svitu> (дата звернення: 05.03.2021).
16. Легкоступ І. І., Кацуба К. В. Податкові системи в умовах глобалізації: проблеми взаємодії та перспективи розвитку. *Бізнес Інформ*. 2014. №14. С. 259 – 263. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2014_3_10 (дата звернення: 07.03.2021).
17. Шевчук І. В. Іноземний досвід оподаткування доходів фізичних осіб та можливості його адаптації в Україні. URL: <http://ir.znau.edu.ua/handle/123456789/257> (дата звернення: 07.03.2021).
18. European Commission. Taxation and Customs. Taxes in Europe Database v3. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/splSearchForm.html.
19. Масленніков Є.І., Гусев А.О. Оптимізація податкових платежів та її вплив на рівень доходів державного бюджету. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 5/2. С. 31–35.
20. Непочатенко О. О. Оновлений механізм справляння податку на доходи фізичних осіб: проблеми та перспективи / О. О. Непочатенко, П. М. Боровик, Д. Ю. Парій. // *Економіка. Управління. Інновації*. Серія : Економічні науки. - 2016. - № 1. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_1_16.
21. Кривіцький В.Б. Адміністрування ПДФО / В.Б. Кривіцький, А.О. Нікітішин // *Фінанси України*. – 2009. – №4. – С. 3–14.
22. Юрчишена Л. В. Податок на доходи фізичних осіб: механізм стягнення та джерело доходу бюджету України. URL: <http://irbis->

nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Fub_2016_1_25.pdf.

23. Крисоватий А. І. Новітня парадигма преференційного оподаткування : [монографія] / А. І. Крисоватий, Г. В. Василевська. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 260 с.

24. Задорожня Л. А. Регулятивна ефективність персонального прибуткового податку: приклад України : дис. канд. ек. наук : 08.00.08 / Задорожня Л. А. – Ірпінь, 2017. – 266 с.

25. Мельник В. М. Оподаткування : наукове обґрунтування та організація процесу : [монографія] / В. М. Мельник. – К. : „Комп’ютерпрес”, 2006. – С. 66.

26. Паєнтко, Т. В. Прибуткове оподаткування та напрями його оптимізації в Україні : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.04.01 / Т. В. Паєнтко; Нац. акад. держ. податк. служби України. – Ірпінь : [б. и.], 2006. – 19 с.

27. Коцан Л. М. Соціально-регулююча роль оподаткування доходів / Л. М. Коцан // Серія Економічні науки – 2017. – №22. – Частина 2. – С. 88-91.

28. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 р. Ч. 1 / пер. з англ.: О. Л. Ольховікова, О. В. Селезньов, О. О. Зеніна, О. В. Гик, С. Г. Біндер. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2010. – 842 с.

29. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 р. Ч. 2 / пер. з англ.: О. Л. Ольховікова, О. В. Селезньов, О. О. Зеніна, О. В. Гик, С. Г. Біндер. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2010. – 409 с.

30. Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати : наказ Міністерства статистики України 11.12.1995 р. № 323. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04#Text> (дата звернення: 27.05.2021).

31. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення: 27.05.2021).

32. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (дата звернення: 27.05.2021).

33. Про оплату праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 27.05.2021).

34. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. Відомості Верховної Ради України 2021.

35. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску: затв. наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text> (дата звернення: 27.05.2021).

36. Заповнення нової форми № 1ДФ. Консультація // Консультант бухгалтера. – 2011. – № 16 (608).

37. Прядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також

сум нарахованого єдиного внеску: затв. наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text> (дата звернення: 27.05.2021).

38. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства : монографія / Є. В. Мних, С. В. Бардаш, О. А. Шевчук та ін. ; за ред. Є. М. Мниха. Київ. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 452 с.

39. Tax Audit Support.: URL: https://www.pwc.com/mn/en/services/tax_audit_support.html.

40. Меліхова Т. О., Феофанова І. В., Магда Г. В. Удосконалення методики внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на фонд оплати праці. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 89–94.

41. Швець Ю. О. Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми та перспективи в Україні та ЄС. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. №17. С. 771-775.

ДОДАТОК А

SUMMARY

Marchenko K.Yu. Accounting and control of personal income tax. – Bachelor Masters-level Qualification Thesis. Sumy State University, Sumy, 2021.

The theoretical, methodological and practical aspects of the organization of accounting and control of calculations with the budget for the personal income tax are investigated in the work. The main purpose of this study is to develop a recommendation to improve system of accounting and control of personal income tax.

Key words: accounting, control, taxation mechanism, personal income tax, improvement.

АНОТАЦІЯ

Марченко К. Ю. Облік і контроль оподаткування доходів фізичних осіб – Кваліфікаційна робота бакалавра. Сумський державний університет, Суми, 2021 р

У роботі досліджено теоретичні, методичні і практичні аспекти організації обліку та контролю з податку на доходи фізичних осіб. Основною метою наукової роботи є розробка пропозицій з удосконалення системи обліку і контролю прибуткового оподаткування фізичних осіб.

Ключові слова: облік, контроль, механізм оподаткування, податок на доходи фізичних осіб, удосконалення.

ДОДАТОК Б

Таблиця А.1 – Сутність податку з доходів фізичних осіб

Автор	Визначення
В.Л.Андрущенко	Демократичні за процедурою встановлення, але примусові за формою стягнення платежі індивідів і корпорацій, призначені для трансферту фінансових ресурсів із приватного сектора в державний з метою фінансування суспільних, загальнонаціональних, урядових потреб способом, альтернативним емісії та позикам
Ю. Б. Іванов	Обов'язкові платежі, які законодавчо встановлює держава, сплачують юридичні та фізичні особи у процесі розподілу та перерозподілу частини вартості ВВП й акумулюють у централізованих грошових фондах для фінансового забезпечення виконання державою функцій
Л. Л. Ігоніна	Обов'язковий та індивідуальний платіж, який стягують з організацій і фізичних осіб у формі відчуження грошових засобів з метою фінансового забезпечення діяльності держави та муніципальних утворень
М. П. Леоненко	Обов'язкові внески платників до бюджету та позабюджетних фондів, розміри і терміни сплати яких регламентує податкове законодавство
П. В. Мельник	Не цільовий, безоплатний (нееквівалентний), неповоротний обов'язковий платіж державі.
С. М. Онисько	Обов'язковий платіж, який стягується до бюджетів усіх рівнів з фізичних та юридичних осіб у безспірному порядку.
Н. І. Хімічева	Обов'язкові і за юридичною формою індивідуально безоплатні платежі юридичних і фізичних осіб, встановлені органами державної влади для зарахування в державну бюджетну систему (або у певних випадках – позабюджетні цільові фонди) з визначенням їх розмірів і строків сплати.

Джерело: сформовано автором на основі [1-7].

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

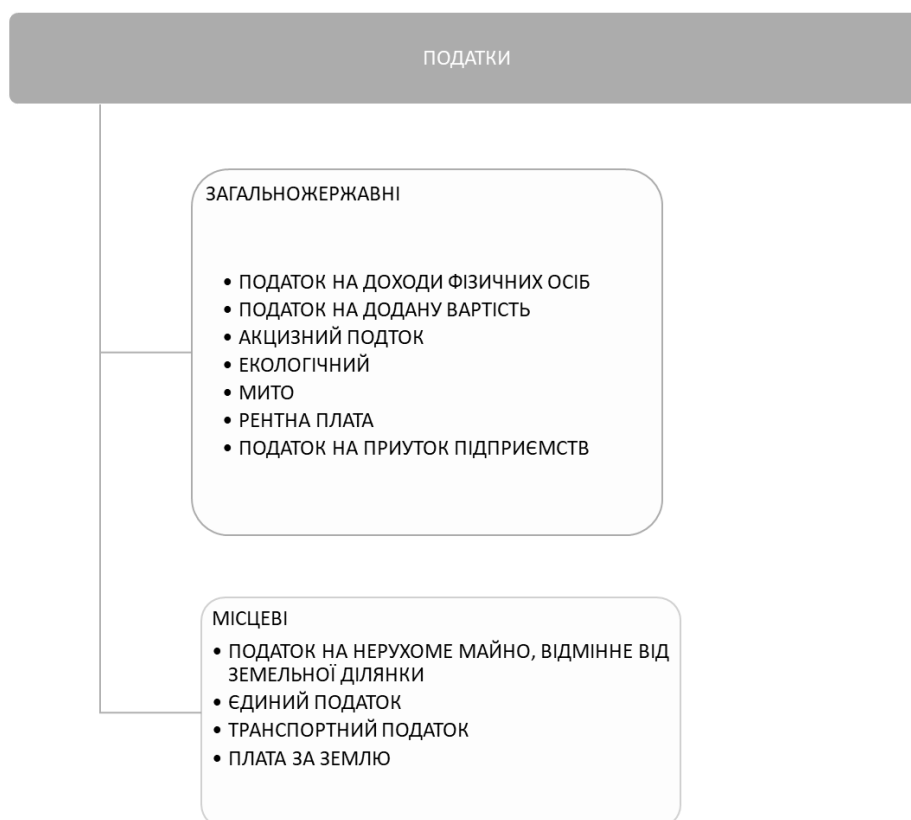

Рисунок Б.1 – Класифікація податків за залежністю від рівня державних структур

Джерело: сформовано автором на основі [9].

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

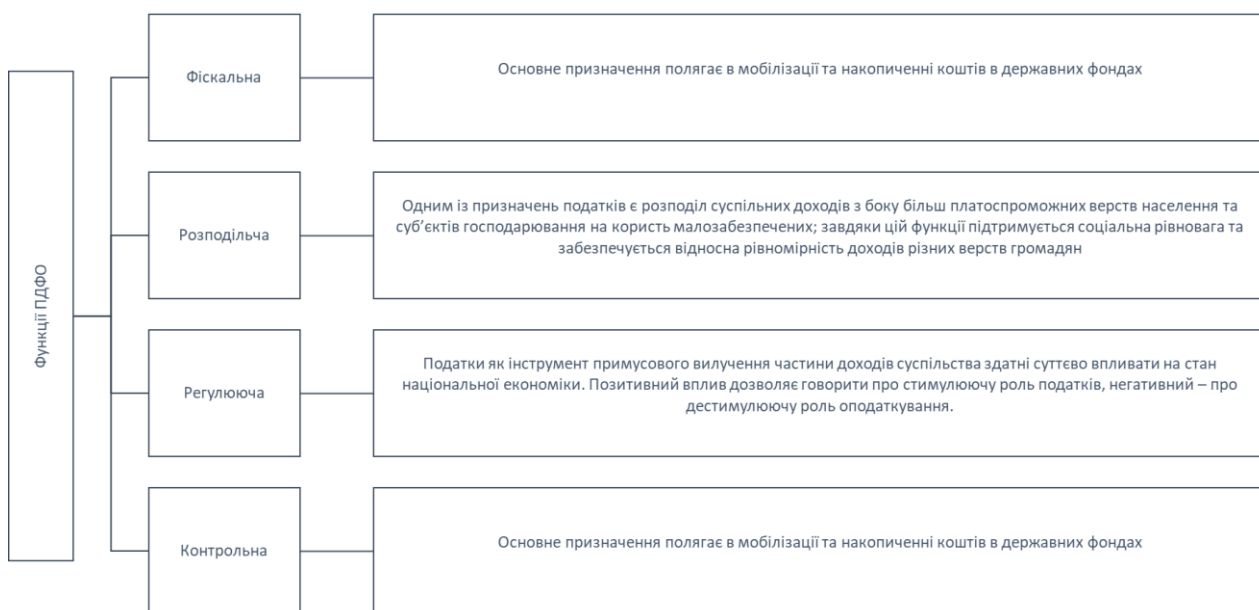

Рисунок Б.2 – Функції ПДФО

Джерело: сформовано автором на основі [11].

ДОДАТОК В

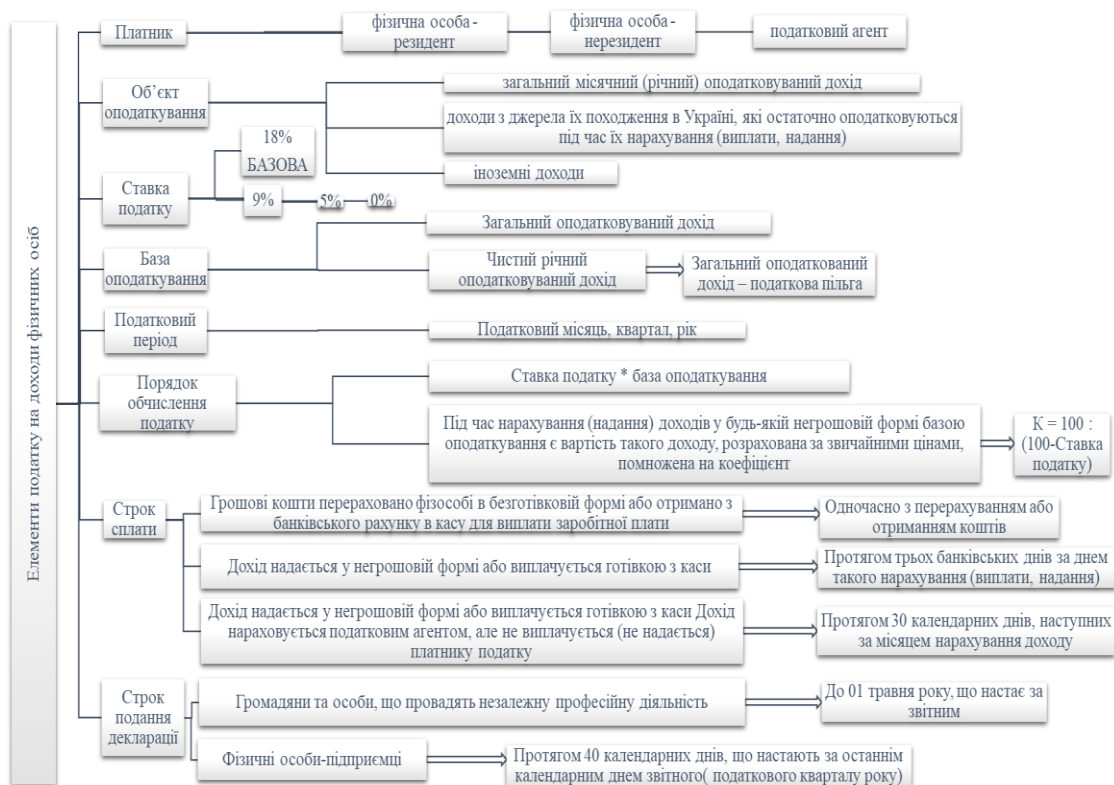

Рисунок В.1 – Механізм справляння податку з доходів фізичних осіб
Джерело: сформовано автором на основі [8].

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ В

Категорії осіб, що можуть скористатись правом зменшення суми місячного оподаткованого доходу у вигляді зарплати на суму ПСП з ПДФО (ст. 169 ПКУ)	Розмір ПСП з ПДФО (у відсотках до загального розміру ПСП*)	Сума ПСП з ПДФО, грн	Граничний розмір доходу для застосування податкової соціальної пільги, грн**
Для будь-якого платника податку	100 %	1135	3180
Для платника податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, – з розрахунку на кожну таку дитину 100 %		1135 x кількість дітей	одному з батьків 3180 x кількість дітей
Для платника податку, який: а) є одинокою матір'ю (батьком), вдовою (вдівцем) або опікуном, піклувальником – з розрахунку на кожну дитину віком до 18 років; б) утримує дитину-інваліда – з розрахунку на кожну таку дитину віком до 18 років	150 %	1702,50 x кількість дітей	3180 x кількість дітей
Для платника податку, який: в) є особою, віднесеною законом до першої або другої категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії Верховної Ради УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; г) є учнем, студентом, аспірантом, ординатором, ад'юнктом; ґ) є інвалідом I або II групи, у т.ч. з дитинства, крім інвалідів, пільга яким визначена пп. «б» пп. 169.1.4 ПКУ; д) є особою, якій присуджено довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахисну діяльність, включаючи журналістів; е) є учасником бойових дій на території інших країн у період після ДСВ, на якого поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», крім осіб, визначених у пп. «б» пп. 169.1.4 ПКУ	150 %	1702,50	3180
Для платника податку, який є: а) Героєм України, Героєм Радянського Союзу, Героєм Соціалістичної Праці або повним кавалером ордена Слави чи ордена Трудової Слави, особою, нагородженою чотирма і більше медалями «За відвагу»; б) учасником бойових дій під час Другої світової війни або особою, яка у той час працювала в тилу, та інвалідом I і II груп, з числа учасників бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; в) колишнім в'язнем концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою; г) особою, яка була насильно вивезена з території колишнього СРСР під час Другої світової війни на територію держав, що перебували у стані війни з колишнім СРСР або були окуповані фашистською Німеччиною та її союзниками; ґ) особою, яка перебувала на блокадній території колишнього Ленінграда (Санкт-Петербург, Російська Федерація) у період з 8 вересня 1941 року до 27 січня 1944 року	200 %	2270	

Рисунок В.2 – Система надання пільг

Джерело: сформовано автором на основі [12].

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ В

0%

- Вартість власності, що успадковується членами сім'ї спадкодавця першого та другого ступенів споріднення;
- Вартість власності, зазначеної в пп. "а", "б", "г" п. 74.1 ПКУ, що успадковується особою, яка є інвалідом I групи або має статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування а також вартість власності, зазначеної в пп. "а", "б" п.174.1 ПКУ, що успадковується дитиною-інвалідом;
- Грошові заощадження, поміщені до 02.01.1992 в установи Ощадбанку СРСР та державного страхування СРСР, що діяли на території України, або у державні цінні папери, та грошові заощадження громадян України, поміщені в установи Ощадбанку України та колишнього Укрдержстраху протягом 1992–1994 років, погашення яких не відбулося.

5%

- Дивіденди по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами – платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, які виплачуються інститутами спільного інвестування)
- Дохід від продажу протягом звітного податкового року більш як одного з об'єктів нерухомості, зазначених у п. 172.1 ПКУ, а також дохід від продажу об'єкта нерухомості, не зазначеного в п.172.1;
- Дохід від продажу (обміну) об'єкта рухомого майна (крім винатку);
- Дохід від продажу (обміну) протягом звітного року одного з об'єктів рухомого майна (легкового автомобіля, мотоцикла, мопеда) не підлягає оподаткуванню);
- Дохід від продажу (обміну) протягом звітного року другого об'єкту рухомого майна (легкового автомобіля, мотоцикла, мопеда);
- Вартість будь-якого об'єкта спадщини, отриманого у спадщину спадкоємцями, що не є членами сім'ї спадкодавця першого або другого ступеня споріднення.

9%

- Дивіденди по акціях та/або інвестиційних сертифікатах, корпоративних правах, нарахованих нерезидентами, інститутами спільного інвестування, а також суб'єктами господарювання, які не є платниками податку на прибуток.

Рисунок В.3 – Види додаткових ставок

Джерело: сформовано автором на основі [8].

ДОДАТОК Г

Таблиця Г.1 – Порівняння систем оподаткування фізичних осіб України та інших країн світу

Спільні риси	Відмінні риси
Податок на доходи фізичних осіб застосовується в усіх країнах світу	Прозорість та відкритість оподаткування ПДФО
Декларування доходів громадян	Прогресивна шкала оподаткування доходів
Передбачено застосування спрощених технологій оподаткування	Існує нульова ставка оподаткування доходів громадян за низького рівня доходів
Існує знижка оподатковуваного доходу залежно від кількості дітей у сім'ї	Правила оподаткування ПДФО в ЄС встановлюються органами місцевого самоврядування, а не на загальнодержавному рівні
Державний контроль та адміністрування	Надання соціальних пільг у справлянні податку з доходів фізичних осіб не окремим фізичним особам, а сім'ям
Передбачена система податкових пільг	Більшість країн Євросоюзу стягують податки на всі доходи, отримані в країні або за її межами
Податок на доходи фізичних осіб є одним з основних джерел надходження до бюджету країни	В оподаткуванні заробітної плати, як правило, використовується прогресивна шкала, а в оподаткуванні інших доходів – пропорційні ставки
Однакова сутність та риси податкових систем України та країн ЄС	Майже у всіх європейських країнах існує податок на розкіш
Податкові системи України та країн ЄС розвиваються під впливом економічних, соціальних і політичних процесів у тій чи іншій країні	

Джерело: сформовано автором на основі [15-17].

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Г

Таблиця Г.2 – Особливості систем оподаткувань різних країн світу

Країна	Шкала оподаткування	Ставка ПДФО, %
Бельгія	прогресивна	25–50
Іспанія	прогресивна	9,5–24,5
Італія	прогресивна	23–43
Литва	прогресивна	20–32
Нідерланди	прогресивна	9,7–49,5
Німеччина	прогресивна	0–45
Польща	прогресивна	17–32
Угорщина	пропорційна	15
Франція	прогресивна	0–48
Україна	пропорційна	18
Австрія	прогресивна	0–55

Джерело: сформовано автором на основі [18].

ДОДАТОК Д

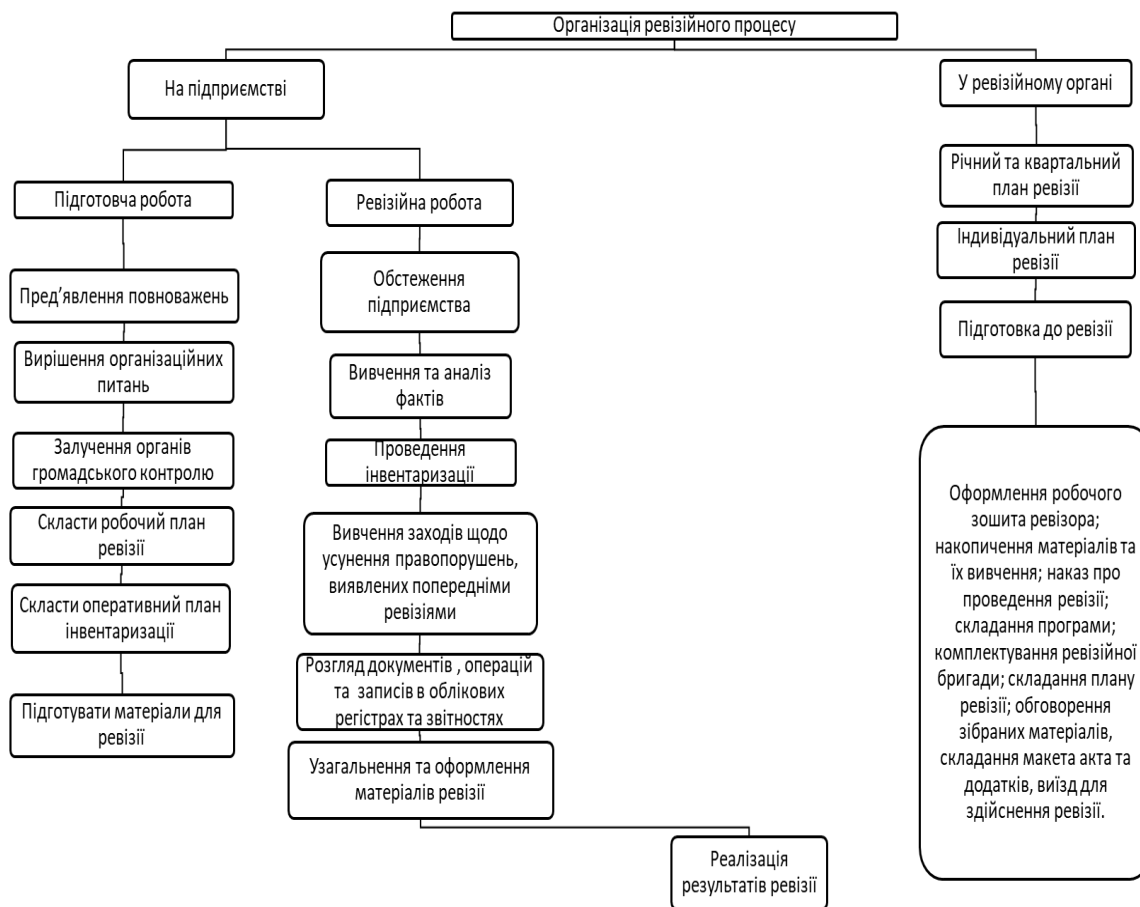

Рисунок Д.1 – Схематичний приклад контрольно-ревізійного процесу
Джерело: сформовано автором.

ДОДАТОК Е

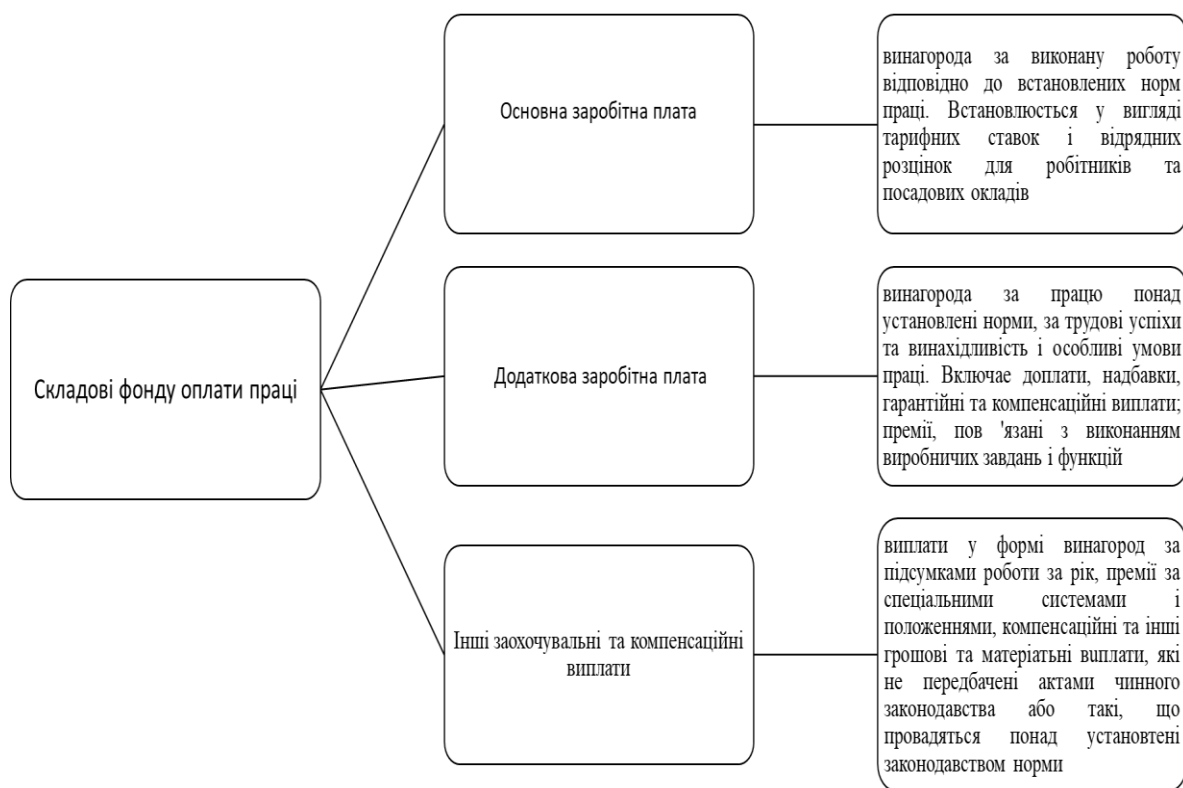

Рисунок Е.1 – Складові фонду оплати праці

Джерело: сформовано автором на основі [8].

ДОДАТОК Ж

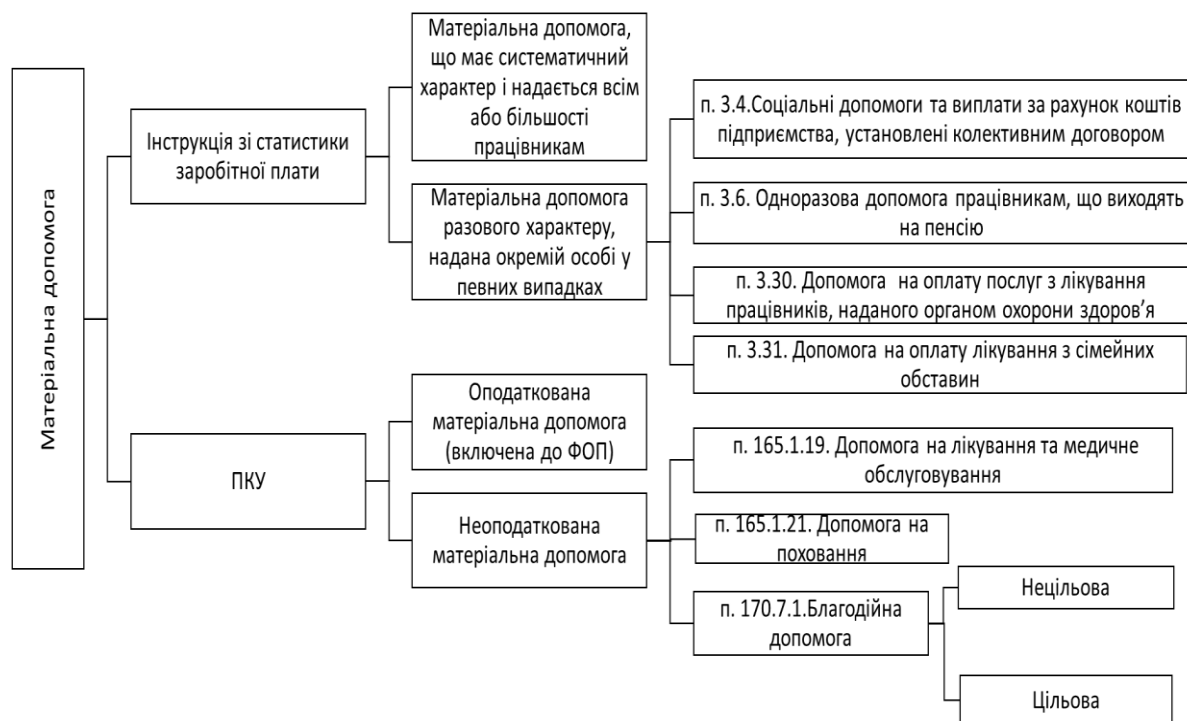

Рисунок Ж.1- Види матеріальної допомоги

Джерело: сформовано автором на основі [8;30].

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Ж

<h1>Матеріальна допомога</h1>		
 <p>Оподаткована матеріальна допомога, що включається до загального місячного (оподаткованого доходу) та підлягає утриманню ПДФО</p>		
<p>Має систематичний характер</p>	<p>Надається всім (більшості) працівників</p>	<p>Передбачена законодавством, колективним або трудовим договором</p>

Рисунок Ж.2- Ознаки оподаткованої матеріальної допомоги

Джерело: сформовано автором на основі [30].

ДОДАТОК К

Таблиця К.1 – бухгалтерський облік нарахувань і утримань з доходів фізичних осіб

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Нараховано дохід працівникові (зарплата, відпускні, матдопомога)	93	661	12000
2	Нараховано ЄСВ (12000 грн. x 22 % : 100 %)	93	651	2640
3	Утримано ПДФО (12000 грн. x 18 % : 100 %)	661	641/ПДФО	2160
4	Утримано ВЗ (12000 грн. x 1,5 % : 100 %)	661	642/ВЗ	180
5	Перераховано ЄСВ	651	311	2640
6	Перераховано ПДФО	641/ПДФО	311	2160
7	Перераховано ВЗ	642/ВЗ	311	180
8	Виплачено дохід працівникові (12000 - 2160 - 180)	661	301 (311)	9660

Джерело: сформовано автором на основі [31,32].

ДОДАТОК Л

Відвітка про отримання
(штамп контролюючого органу)

Додаток 4 ДФ
до податкового розрахунку сум податку, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску
(пункт 4 розділу IV)

01	Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору	011	Звітний	X		
		012	Звітний новий			
		013	Уточнюючий			
02	Звітний (податковий) період	2021 (рік)	2 (квартал)	2 (номер місяця в кварталі)	2 (номер Розрахунку)	2 (номер доданку до Розрахунку)
03	Податковий агент	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "МРІЯ" (повне найменування юридичної особи чи прізвище, ім'я та по батькові самозайнятої фізичної особи)				
031	Податковий номер ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта платника податків ²	20065753				
032	UA59000000000057109	Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад за місцезнаходженням податкового агента або відокремленого підрозділу, якщо Розрахунок подається за відокремленою підструктурою				
04	Працювало за трудовими договорами (контрактами) (ознака 101)	10				
05	Працювало за цивільно-правовими договорами (ознака 102)					

Рисунок Л.1 – Обов'язкові реквізити Додатка 4 ДФ

Джерело: сформовано автором на основі [35-37].

ДОДАТОК М

Таблиця М.1 – Розрахунок сум нарахованого доходу та суми ПДФО

Дохід	ПСП	БО	ПДФО	Сума до видачі
1. 5520, 2300(600грн*3=1800 грн-неоподаткована сума добових), 1000	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	6020,0 0	1083,60	7646,10
2. 5500, 3500	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	5500,0 0	990,00	7927,50
3. 8400, 1000	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	9400,0 0	1692,00	7567,00
4. 3185	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	3185,0 0	573,30	2563,93
5. 5200, 500, 600, 2500	граничний розмір доходу якщо трое дітей — 9540 грн (3180 грн x 3); ПСП= 1135 *3= 3405 грн.	1795,0 0	323,10	8449,98
6. 5500 , 1000 (2500-1500)	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	6500,0 0	1170,00	6732,50
7. 5700, 2500 (не оподатковувати менше 3180 грн)	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	5700,0 0	1026,00	7088,50
8. 5500, 600, 500 (2000-1500), неоподаткована сума добових становить 1200 грн (600 грн *2)	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	6000,0 0	1080,00	8130,00
9. 5700, 820 (4000-3180), 500	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	6520,0 0	1173,60	5748,60
10. 6250, 4000	сума нарахованої за місяць заробітної плати перевищує граничний розмір доходу для застосування ПСП	6250,0 0	1125,00	9031,25

Джерело: сформовано автором на основі [8; 33; 34].

ДОДАТОК Н

грн. коп.

Розділ І. Персофізовані дані про суми нарахованого (виплаченого) на користь фізичних осіб доходу та нарахованих (перерахованих) до бюджету податку на доходи фізичних осіб та військового збору																							
№ з/п	Рестраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта ²							Сума доходу		Сума податку на доходи фізичних осіб		Сума військового збору		Ознака доходу	Дата		Ознака подат.соц. пільги	Ознака (0, 1)					
								нарахованого	виплаченого	нарахованого	перерахованого	нараховано	перераховано		прибуття на роботу (дд.мм.рррр)	звільнення з роботи (дд.мм.рррр)							
1	2							3а	3	4а	4	5а	5	6	7	8	9	10					
	1	3	7	2	1	2	0	7	3	0	8	5 520,00	5 520,00	993,60	993,60	82,80	82,80	101			-		
	2	3	7	2	1	2	0	7	3	0	8	2 300,00	2 300,00	90,00	90,00	34,50	34,50	118			-		
	3	3	7	2	1	2	0	7	3	0	8	1 000,00	1 000,00	-	-	15,00	15,00	189	28.05.2020		-		
	4	3	7	2	2	2	0	7	3	0	8	5 500,00	5 500,00	990,00	990,00	82,50	82,50	101			-		
	5	3	7	2	2	2	0	7	3	0	8	3 500,00	3 500,00	-	-	52,50	52,50	143	28.05.2020		-		
	6	3	7	2	3	2	0	7	3	0	8	8 400,00	8 400,00	1 512,00	1 512,00	126,00	126,00	101			-		
	7	3	7	2	3	2	0	7	3	0	8	1 000,00	1 000,00	180,00	180,00	15,00	15,00	160	28.05.2020		-		
	8	3	7	2	4	2	0	7	3	0	8	3 185,00	3 185,00	573,30	573,30	47,80	47,80	101	28.05.2020		-		
	9	3	7	2	5	2	0	7	3	0	8	5 200,00	5 200,00	323,10	323,10	78,00	78,00	101			04		
	10	3	7	2	5	2	0	7	3	0	8	500,00	500,00	-	-	7,50	7,50	136	28.05.2020		-		
	11	1	3	7	2	5	2	0	7	3	0	8	600,00	600,00	-	-	9,00	9,00	140			-	
	12	2	3	7	2	5	2	0	7	3	0	8	2 500,00	2 500,00	-	-	37,50	37,50	169			-	
	13	3	7	2	6	2	0	7	3	0	8	5 500,00	5 500,00	990,00	990,00	82,50	82,50	101			-		
	14	4	3	7	2	6	2	0	7	3	0	8	2 500,00	2 500,00	180,00	180,00	37,50	37,50	160	28.05.2020		-	
	15	3	7	2	7	2	0	7	3	0	8	5 700,00	5 700,00	1 026,00	1 026,00	85,50	85,50	101			-		
	16	3	7	2	7	2	0	7	3	0	8	2 500,00	2 500,00	-	-	37,50	37,50	169	28.05.2020		-		

1	2							3а	3	4а	4	5а	5	6	7	8	9	10					
	1	7	3	7	2	8	2	0	7	3	0	8	5 500,00	5 500,00	990,00	990,00	82,50	82,50	101			-	
	1	8	3	7	2	8	2	0	7	3	0	8	1 200,00	1 200,00	-	-	18,00	18,00	118			-	
	1	9	3	7	2	8	2	0	7	3	0	8	600,00	600,00	-	-	9,00	9,00	136	28.05.2020		-	
	2	0	3	7	2	8	2	0	7	3	0	8	2 000,00	2 000,00	90,00	90,00	30,00	30,00	160			-	
	2	1	3	7	2	9	2	0	7	3	0	8	5 700,00	5 700,00	1 026,00	1 026,00	85,50	85,50	101			-	
	2	2	3	7	2	9	2	0	7	3	0	8	4 000,00	4 000,00	147,60	147,60	60,00	60,00	169			-	
	2	3	3	7	2	9	2	0	7	3	0	8	500,00	500,00	-	-	7,50	7,50	126	28.05.2020		-	
	2	4	3	7	3	0	2	0	7	3	0	8	6 250,00	6 250,00	1 125,00	1 125,00	93,75	93,75	101			-	
	2	5	3	7	3	0	2	0	7	3	0	8	4 000,00	4 000,00	-	-	60,00	60,00	156	28.05.2020		-	
	Всього	x							85 155,00	85 155,00	10 236,60	10 236,60	1 277,35	1 277,35	x	x	x	x	x	x			

Рисунок Н.1 –Перший розділ Розрахунку

Джерело: сформовано автором на основі [8; 33-37].

ДОДАТОК П

Розділ П. Зведені дані про оподаткування процентів, вигащів (призів) у лотерею					грн. коп.	
Показник	Загальна сума доходу		Загальна сума податку на доходи фізичних осіб		Загальна сума військового збору	
	нарахованого	вищаченого	нарахованого	перерахованого	нарахованого	перерахованого
07 Оподаткування процентів	-	X	-	-	-	-
Оподаткування процентів - виключення ³	-	X	-	-	-	-
Оподаткування вигащів (призів) у лотерею	-	-	-	-	-	-
Оподаткування вигащів (призів) у лотерею - виключення ⁴	-	-	-	-	-	-
Військовий збір ⁵	-	-	-	-	-	-
Військовий збір- виключення ⁶	-	-	-	-	-	-

Кількість рядків (розділ П) Кількість фізичних осіб (розділ П) Кількість сторінок Дата подання

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник (уповноважена особа) фізична особа (законний представник)

Регістраційний номер облікової ідентифікаційної плати або серія (за наявності) та номер паспорта¹

(підпис)

(підпис) (згідно з її прізвищем)

Головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку)

М. П. (за наявності)

Регістраційний номер облікової ідентифікаційної плати або серія (за наявності) та номер паспорта¹

(підпис)

(підпис) (згідно з її прізвищем)

Рисунок П.1 – Другий розділ Розрахунку

Джерело: сформовано автором на основі [8; 33-37].

ДОДАТОК Р

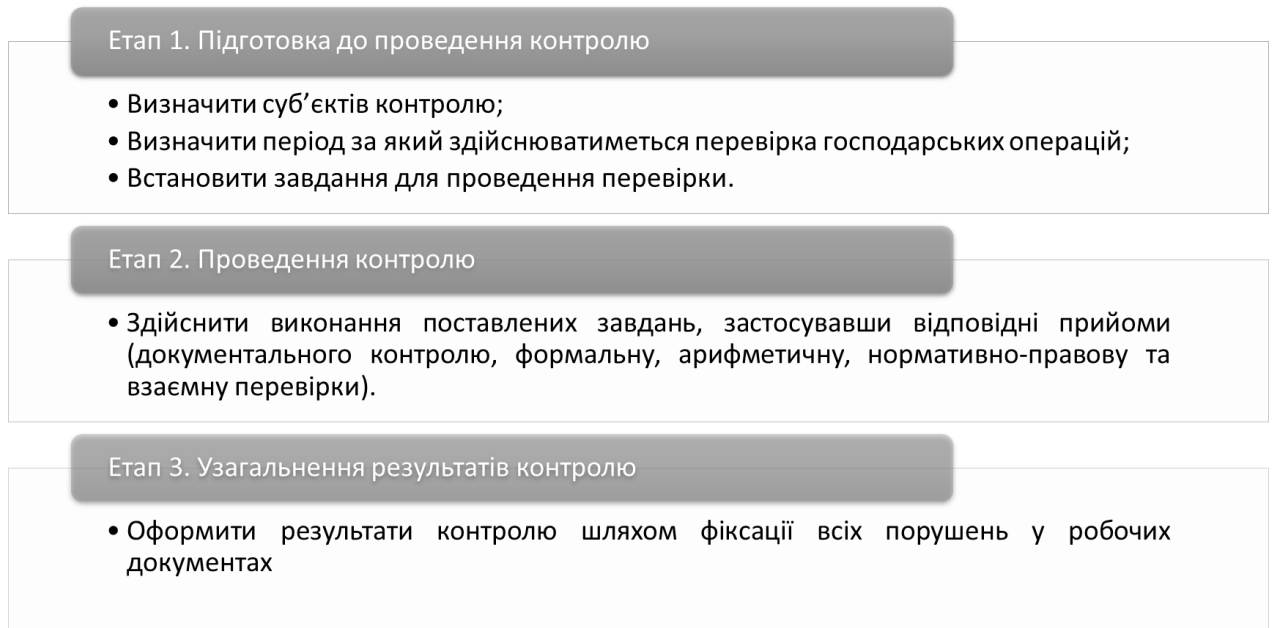

Рисунок Р.1 – Етапи здійснення контролю

Джерело: сформовано автором на основі [38].

ДОДАТОК С

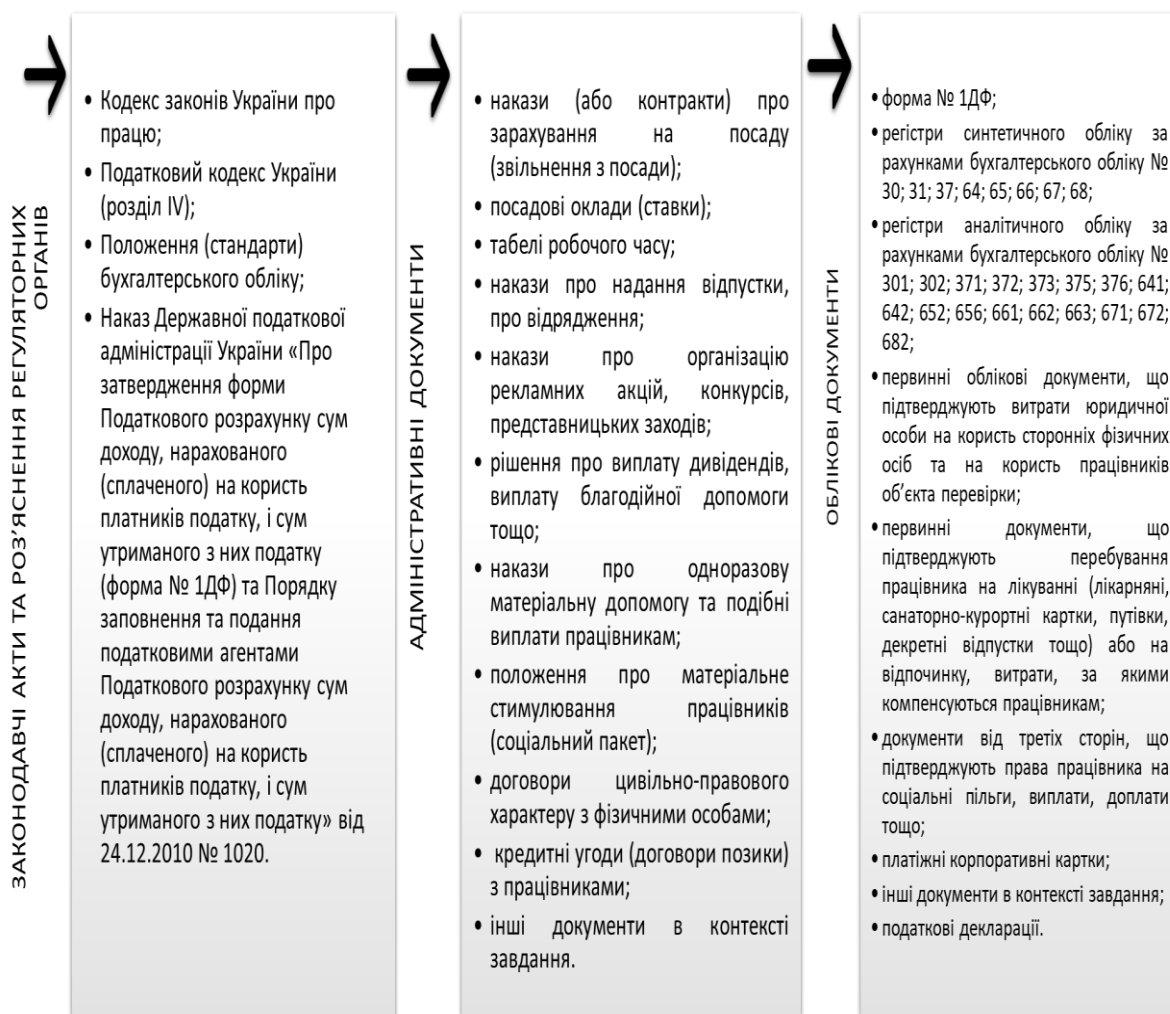

Рисунок С.1 – Джерела інформації для проведення контролю
Джерело: сформовано автором.

ДОДАТОК Т

Таблиця Т.1. – Перелік найчастіших порушень під час проведення операцій розрахунків з податку на доходи фізичних осіб

Часті помилки	Характеристика
Помилки при нарахуванні доходу	арифметичні помилки при розрахунках основної та додаткової заробітної плати; помилки при нарахуваннях за невідпрацьований час та на допомогу у зв'язку з непрацездатністю; невідповідність суми винагороди умовам цивільно-правових договорів; неврахування доходів від авторських робіт; заниження або завищення розміру доходів від орендних (суборендних) операцій; арифметичні помилки або неврахування доходів від виграшів, призів, рекламних акцій; неврахування доходів від надмірно витрачених коштів на відрядження та не повернутих вчасно; неправильне застосування (або незастосування) коефіцієнта при розрахунку доходів у будь-якій негрошовій формі тощо.
Помилки при розрахунках податкових соціальних пільг	нарахування пільг за відсутності документів, що підтверджують право на отримання пільги; неврахування умов ст. 169 Податкового Кодексу України; арифметичні помилки у застосуванні розміру пільги; відсутність перерахунку податку при звільненні та в кінці звітного року тощо.
Помилки при визначенні бази оподаткування та при утриманні податку на доходи:	зменшення доходу на суму єдиного соціального внеску на загальну суму доходу або на інші доходи (окрім заробітної плати).
Помилки при застосуванні ставки податку	помилка при визначенні ставки податку за різними видами доходів.
Помилки при складанні форми № 1ДФ	неврахування всіх доходів окремого платника податку; невідображення доходів, сплачених приватним підприємцям; арифметичні невідповідності у показниках форми між нарахованим та сплаченим податком, неправильне визначення або відображення ознаки доходу та податкової пільги, помилка у податкових номерах тощо.

Джерело: сформовано автором на основі [39].